

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értéküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

címzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; Berde **Aron**, Szentgyörgyi **József**, Vörös **Sándor**, felelős szerkesztő: **Szabó Sámuel**,

Tartalom: A szemzés. Szentgyörgyi L. — A szántásról. Egy monostori. — Cseresznye és meggy izelés. Szentgyörgyi L. — Erdőszegeti pályázat. — Szakirodalom; (mezőgazd. szövetkezetek; gyapjuisme; selyem hernyó tenyésztés.) — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés jul. 5-én. — Egyveleg. — Szerkesztői üzenet — Értesítés az állati betegségekről. — Vidéki gazd. tudósítások: Szentmihály, Ilyefalva, N.-Pestény). — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak — Hirdetések. —

A szemzés.

Annyira általánossá lett már a fák és cserjeneműek s különösen a rózsák szemzése itt nálunk, hogy csaknem fölöslegesnek tartanók erről elmélkedni, ha csupán Kolozsvárt vennők tekintetbe s nem az összes s főképp közelebbi időben e becses lap, az „Erd. Gazda“ olvasóivá vált, különböző intézetekben s különböző egyének által utasított s tán még praktizált is igen tisztelt lelkészeink, néptanítóink s szakintézeteink fiatalabb sarjadékát.

Néhány év előtt erősen nagy vita kerekedett volt a fölött, hogy hogyan lehetne legjobban, a rügy gyökerének megsértése nélkül venni le a fris ojtógalyról a szempaizst?

Valódi harc és háboru volt e fölött, az azon időbeli igen jeles, Girókuti ur által szerkesztett „Kertész Gazdá“-ban pro et contra.

Híven emlékszem, hogy mennyire szörszállhasogatásokba bocsátkoztak az akkori szemzők, míg végre olyan is akadt, a ki ahoz készített luddoll-mustrát ajánlott a szem sértetlenül történő levevése tekintetéből s a mint tudom, evvel aztán be is záratott a hadjárat.

Én azon időben, még mind csak olvastam s lestem és nyeltem a praktikusok vitáit s szemzési fogásait s kezdegettem magam próbálgatni a szemek lefejtését, hogy ugy szóljak, lenyuzását és végre valahára véghetetlen öröömre csakugyan néhány körténél siker koronázta izzadó munkámat.

Míg végre a szükség, megszorultság segített rajtam, nem

kellett többé ugy elizzasztani, elkinozni magamat. (Ebben az időben, még nem igen szerették a kik tudták az efféle titkokat másokkal közölni.)

Ugyanis 1865. tavaszán többecske kitünőféle körtegalyam maradt meg az ojtástólt, alanyom volt, gondolkoztam, sajnálkoztam, hogy mi lesz ezekkel?!

Volt már kiültetve egy kétéves rendes vad vaczkor táblám, de a melyet még igen gyengének találtam párosításra is; különben szépek s már zöldülésnek indulva. Mit te gyek? nem akartam kárba veszni engedni kitünőféle Esperen bergamot s Bolveili galyaimat, mire az vilant meg agyamba, hogy megpróbálom a szemzést.

Először is az alanyokat vizsgáltam, hámlik-e héjuk? s hát a legpompásabban a dj a m a g á t. Nő, hanem aztán most jött a neheze, sehogy sem vehetvén le a rügypaizst, igen, mert az oltógaly természete nem engedte.

Mit tegyek hát?! mentem tovább a magam tökfejével: megpróbáltam, nagyon vigyázva, vékonyan épen oly nagyságban — mint ezt általában szokták — a szemet lemetezni s egy kevés rajta maradt fával, a nagyon pompásan hámló héj alá beilleszteni s már a 2-ik 3-iknál oly kifogástalanul tudtam betenni a finomul lemetezett szemeket, hogy előre hinni kezdtem biztos megfogamzásukban, hanem azért mégis tettem egy-egy félméteres alanya 2—3 szemet, hogy ha mind nem is, de vagy égy mégis sikerüljön:

Igy tettem vagy 30 vadonczezal, elmetszvéen aztán a legfelső nemes szem fölött 1—2 már kihajtott sarjjal.

Én aztán, — sok dolgom is lévén egyéb növényeimmel s kertem munkájával, — ott hagytam, csaknem ott felejtettem, még akkor senkitől sem olvasolt s tanult szemzéseimet.

Igen kitünő szép tavasz volt, jó meleggel s ugy 2 hét mulva eszembe jutottak szemzéseim s vizgáldni mentem; hát egy pár kivételével mindannyija fölébredt s már ki is indult.

Igy jöttem rá a tavaszi fás szemzésre.

Egy másik körülmény meg a zöld fás szemzésre tanított meg épen ezen tavaszon. Ugyanis, szemeztem volt a mult 1864 őszen egy Souvenir de l' Exposition = president Kossuth rózsát alvóra, a mely már pünkösztől szép 3 bimbót hozott. Nagyon érdeklődve érette, mindennap többször megnéztem s egy reggel, midőn ismét nézném, hát csak hült helyét találtam.

Valóbbn, majd kétségbe estem miatta! de a másik perczben megtaláltam a földre hullva, még azon üdén. (Virágszedés közben valaki enyéim közül lehúzta ruhájával.)

Már most mit tegyek, hova legyek?! Vizsgálódom, keresem rajta a szemeket, de hát egyszem látszik még. Azonban eszembe jut: látszik, nem látszik, azoknak meg kell lenni a levelek tövében.

Kezdtém kimetszeni a szemeket fástól s már megindult jó erős vadalanymba berakni. Épen hetet szemeztem s már 4 hétre öt bimbót hajtott és a más kettő is később ki-virágzott.

E két körülmény sikerülése engem fás szemzővé tett; nem is nyújom én többé soha a szegény szemeket s csaknem mindannyi, ha az alany maga el nem vész, kivétel nélkül sikerült. (Ne feledjük, hogy a késnek finom élesnek kell lenni, hogy a sejtek legkisebb roncsolódást se szenvedjenek).

Igy csinálom én ezt mindenféle szemzéssel, így utasítottam másokat is, kikkel érintkezésbe jöttem. S most már, Kolozsvárt csaknem mindenki fásszemzéssel nemesíti, különösen rozsáit.

Ezek után az a kérdés, mikor szemezzünk? Mire a felelet: a nedvkeringés jól megindulásától kezdve a nedvfolyam megszűntéig, vagyis addig, míg az alany héja könnyedén fölválasztható. Tehát 5—6 egész hónapon keresztül, ha t. i. ahhoz kelően gondozott tavalyi vagy friss galylyal rendelkezünk. Természetesen, a szemzésnek lehetőleg mindenkor ugyanazon évi hajtásba kell történnie, hogy annál biztosabbakká tétethessünk sikeresek voltuk fölül.

Julius közepéig hajtó szemzésre s azontul alvóra nemesítünk.

S habár a francziák általában, a németek nagy részben, valamint egyes tekintélyek a hajtó szemzést alanykínzásnak s nem egy esetben megzemmisítésének is állítják, én sikeres működéséből folyólag, jó lelkiismerettel, a hajtót is ajánlom, kivált rózsáinknál. Egyetértve mindazonáltal azokkal, kik egészségi tekintetből s dúsabb, erősebb voltuknál, fejlettségükönél fogva csupán az alvó szemzés mellett kardoskodnak.

Pedig a hajtó szemzésnek is nagyon megvan a maga előnye, de a melyet fejtegetni most, a hely szűke korlátoz — máskorra tartván föl ebbeli mondandóinkat, úgy is lejárván már ennek ideje.

Csak még annyit jegyzek meg, hogy ezutáni szemzéseinknél, az alanyon a szem-betevésen kívül egyéb sértést ne tegyünk, csak tavasszal metsszük el az alanyt a megfogamzott s tán már kiindult szem fölött 3—4 cm-rel; melyhez aztán erősítendjük a nemes hajtást.

Hogy a szemző galyról mely szemeket czélszerűbb vá-

lasztanunk, én ebben sem vagyok válogató, beteszem én a legfejletlenebbeket, valamint a galyon legalantabb nyugvókat is épen úgy, mint a galy közepén levő legfejlettebbeket, — állítólag termékenyebbek — e tekintetben sem tapasztalván nagy különbséget a rózsáknál a virágzás s gyümölcsfáknál a tevékenységet illetőleg.

Ugyan vannak elfogult rózsások, kik állítják, hogy csak olyan galyról szemezzünk, mely már virágzott, ellenkező esetben szemzéseinktől ne egy könnyen várjunk viritást. Ez azonban csak elfogultság lehet, mit szintén tisztázott az én nem válogató, mesterkéletlen eljárásom.

Szentgyörgyi Lajos.

A szántásról.

A mezőgazdaság egyik legnevezetesebb munkája a szántás. Ez az, miről egy gazdának mindent úgy elméletileg, mint gyakorlatilag tökéletesen tudni kell. Azonban — szomorú jelenség! — nagyon sokan vannak, kik a szántásról tiszta fogalommal nem bírván, annak észszerű vezetésére nem képesek, hanem, mert „így láttam apámtól“, öntudatlanul járnak el. Már pedig az öntudatlan cselekvés csak elvéve eredményez jót.

Lássuk tehát rövid foglalásban, mit kell tudni a szántásról? Könnyebb áttekintés végett cikkemet három részre osztom be t. i. mi a szántás czélja? hányszor? és milyen mélyen szántunk?:

1) Minthogy a nagy kiterjedésben mivel gazdasági növények a föld termő erejét igen nagy mértékben veszik igénybe, minthogy ezek tenyészetét a gyomnövények jelenléte gátolja; minthogy végre a magvakat vetéskor czélszerűen el kell helyezni, a szántás tehát nem egyébért történik: mint tápanyag készítés, gyomirtás és porhanyítás czéljából.

Különös tekintettel a gyomirtásra, nem hagyhatom említés nélkül, hogy a mivelés alatt álló földtáblák végei és széleinek felszántására nagy gond fordítandó, mert az ott tenyésző gyomoknak, mint a tüskés, tövises bogáncsfélék számtalan fajainak az az átkozott tulajdonságok van, hogy bóbítások lévén, magvaikat könnyen szélnek eresztik s így a föld szélein meghagyatva a felszántott területet újra és újra ellepik. Tehát, midőn a földek u. n. beszegése szép és tiszta munkára mutat, egyszersmind az észszerű és öntudatos cselekvésről tanuskodik.

2) Hányszor szántunk? Erre a kérdésre határozott feleletet adni nem lehet, nem szabad. Itt a talaj természeti sajátsága, fekvése, az égalji viszonyok, az elvetendő mag tulajdonsága stb. mind olyan megfontolásra méltó tekintetek, melyek a különböző vidékek szerint többé-kevésbé eltérnek egymástól s egy minden helyre alkalmazható feleletadásban gátolnak. Azonban a szemlélődő gazdának az útmutatások után saját körülményei szerint nem lesz nehéz feleletet találni.

Igen helytelenül cselekednék például az a gazda, ki homokos talaját sokszor szántaná fel, mert tudva van, hogy a többszöri szántás a talajt nagy mértékben porhanyítja s így idővel homok talaja futó homokká válnék. De viszont helytelenül tenne az is, ki szivós, kötött talajánál a többszöri szántást elhanyagolná, mert az idővel még kötöttebbé válna. A gyakori,

minél többszöri szántást, ha a talaj természete türi, minden növény szereti s különösen a mély és jól porhanyított talaj a mélyen gyökerező növények alá igen jó, mert gyökereiket mélyebben lebecsáthatják s támaszuk e gyökérzetnél fogva ugy is elég biztos.

Mellékesen megemlítem, hogy a kalászos növények inkább a kötött talajt szeretik. Csak egy pillantás a kalászosok gyökérzetére s ime a természettől megkapjuk az útmutatást; mert észrevesszük, hogy gyökérzetök a föld felszine alatt csak csekélyen elterülő gyökérostokból álls így oda következtethetünk, hogy ha talajunkat sokszori szántással a kalászosok alá nagyon felporhanyítjuk, a talajrögöcskék összetartó erejét nagyon megtörjük; ezen növények biztos állását kétséssé tesszük.

Arra is tekintettel kell lenni a gazdának, hogy ha már egyszer szántott pld. ugart a következő keverő szántásig s így tovább mily időközöket hagyjon? Ez is nagyon soktól pld. a talaj sajátságától, fekvésétől, az időjárástól stb. függ. Azonban általános szabályul elég lesz annyit tudni, hogy egyik szántástól a másikig várja meg a gazda a talaj megérését a lég. melegség, világosság szabad hozzájárulása által. Hogy ez az időpont mikor áll be, arra nézve gyakorlatibb példát alig tudnék felhozni, mintha azt mondom: hogy mikor ugy néz ki a talaj, mint a megkelt tészta felülete, t. i. felduzzadt, cserepedzett, puha.

Ha a gazda háromszori szántást akarna tenni, de a vetésig nincs annyi idő, hogy a szántási időközöket a talaj megérését, elkészülését bevárja, akkor okosabban cselekszik, ha a 2-ik vagy keverő szántást kihagyja s e helyett megvárva a talaj tökéletes érését, a vető szántást teszi.

3) Milyen mélyen szántunk? általában és nagyjában három szántást különböztetünk meg; u. m. ugar és a vele összekötött mélyítő, keverő és vető szántást.

A föld azon rétege, mely évről-évre újra és újra felszántatik, a föld termőrétegének nevezetik. A belőle elvett tápanyagok visszapótlására, mint tudjuk, a trágyát használjuk; ámde ez még magára nem elég s ha elég is, igen nagy költségekbe kever, miért is gondoskodnunk kell, hogy a föld termő rétegét minél mélyebbé tegyük. Ezt pedig a fokenkénti mélyítéssel érjük el.

Magától értetődik, hogy ez nem egyéb, mint az altalaj, a holt réteg bizonyos mennyiségének a felszínre való hozása. Ennek az ugar szántáskor van ideje. Tehát, mint látjuk, az ugar szántásnak vagy az I-ső szántásnak kell legmélyebbnek lenni. Azonban vigyázzunk, nehogy a mélyítés egyszerre igen nagy legyen, mert a nagy mennyiségben felhozott holt földet a természeti erők csak hosszas idő alatt tehetik termékenynyé s így, vagy hosszason kell várunk, mi veszteség, vagy haszontalan munkát tettünk, mi még nagyobb kár. Általában azt mondhatjuk, hogy az első vagy ugarszántás a mélyítéssel összekötve körülbelül 3 centiméterrel legyen mélyebb, mint a föld termő rétege, azaz egyszerre csak 3 cmler holt földet hozunk fel. Egy szóval ennek kell a legmélyebbnek lenni.

A talajnak alászántása s e k é l y e n történjék, hogy a termőréteg televegytartalma szaporodjék.

Az őszi szántás t. i. a tavasziak alá, szintén mint a nyári ugarszántás mély legyen, miután az így felszínre hozott holt talaj a téli fagy által termékenynyé tétetik s „az őszi mély barázda egy kis trágyázással ér fel!”

A tavaszi első szántás és az őszié alá való keverő szántásnak már középszerűnek kell lenni — különösen a kalászosok, tengeri stb. növények alá, melyek gyökereiket nem eresztik mélyen — főleg azért, hogy a felszínen elkészült tápszer nagyon mélyen ne kerüljön föld alá és az említett növények gyökerei által elérhető legyen.

A vetőszántásnak középszerűnek kell lenni, ha a mag boronával hozatik a földbe; s e k é l y -nek pedig akkor, ha alászántásról van szó, nehogy a magvak igen mély takarót kapjanak s ez kikelesüket késleltesse.

Végre még annyit megemlíthetek, hogy a barázda mélysége a szélességhez mint 1 : 1½-hez kell, hogy viszonyuljon, kivéve, midőn nagyon mélyen szántunk, mikor is e viszony megszűnik s minél mélyebb, annál keskenyebb leend a barázda.

Egy monostori.

Cseresznye és meggy izlelés.

A kolozsvári, kertészeti szakosztály egyik közelebbi ülése, melyet gazd. egyeslet köztelkén tartott, igen tanuságos és élvezetes volt. Egykorábbi szakosztályi ülés határozata következtében kérést intéztünk vala Erdély különböző, cseresznyetermő, vidékeire, hogy ismertessék meg cseresznyefélésegeiket. E napra juu. 30., érkezett Disznódról 6-féle kitűnő, Nagy Dániel helybeli polgár tagtárstól 16-féle cseresznye, meggy s helyben a közkerből összehozott az egyleti kertész 10-félét s így összesen 32-féle cseresznye, meggy várt a népes gyűlés élvezetére.

A disznódi küldemény pár nappal korábban érkezvén az izlelési napnál, nagyon ronesolt volt, azonban a nagy-tömegeből elegendőt lehetett választani, hogy megítélthessenek,

A Koptische fekete, Langstillige piros, Gunesische, Dreieckige harte, Roth Györgyfekete és Wiener szép nagy fekete közül legkiválóbb ez utóbbi volt.

Ez után az említett Nagy Dániel 16-féléből:

a Hortensia királynő meggy, Disznódi fűszeres, Lauer-mann, Fekete amarella, korai északi meggy, Mokra veres, Spanyol meggy.

A köztelkiek közül:

Bors ropogós, Disznódi fűszeres, Mokra piros, Muskotály cseresznye, igen nemes fekete, Lauer-mann, III. Napoleon, Damason sárga.

Mely említettek mindannyija — különösen a két utóbbi helyrőliek — megérdemli, hogy a cseresznyék barátai megszerzzék; a Damason egész aransárga színével s különben is finom, ropogós jó husával válik ki fekete és piros társai között

Szentgyörgyi Lajos.

Érdőségi növendékek elhelyezése és felvételi pályázata.

Van szerencsém a tisztelt érdekelt közönséget értesíteni, miszerint az érdiőségi m. kir. vinczellérképezdében augusztus 10—15-kéig tartandó vizsgával 7 növendék végzi a tanfolyamot, kik méltányos díjazásért gyümölcsészeti, szőlőszeti és pince-kezelői állást készek elfogadni.

Az e tekintetbeni kérdésekre bővebb feleleteket nyújt
az igazgatóság.

P á l y á z a t.

Ugyancsak a fenn nevezett intézetben az 1880. évben október 15-en kezdődő új tanfolyamra 7 államköltséges tanuló felvételére pályázat nyitattik.

Felvételi kellékek:

1-ször. 16 évet betöltött életkort igazoló keresztlevél.

2-szor. Erős, egészséges testalkatot és a véd-himlővel beoltást igazoló orvosi bizonyítvány.

3-szor. Elemi iskolának sikeres bevégzését igazoló iskolai bizonyítvány.

4-szer. Községtől kiállított jó erkölcsi bizonyítvány.

5-ször. Szülőknek vagy gyámnak írásbeli nyilatkozata, hogy az illető tanuló az intézetet a tanfolyam bevégeztéig el nem hagyja.

A fent elősorolt bizonyítványokkal felszerelt kérelem augusztus 15-ig ezen igazgatósághoz beküldendő, honnét a fel vagy fel nem vételről az illetők szeptember 15-ig értesíttetnek.

Megjegyeztetik, hogy a felvett tanuló fehér és egyéb ruhával, valamint író eszközökkel tartozik magát kellően ellátni és október 15-én az intézetbe pontosan belépni.

A m. kir. vinczellér-képezde igazgatósága.

Érdőszeg, 1880. július 8-án.

Gábor József.

Szakirodalom.

A közelebről megjelent és hozzánk beküldött művek közül megemlíjük:

Mezőgazdasági szövetkezetek, szerk. Dr. Lederer Sándor, az országos magyar gazd. egyesület kebelében folytatott tárgyalások alapján; 69 lapra terjedő füzet. Ötféle alapszabály minta van benne közölve, u. m. a) hitelszövetkezetek számára, melynek célja: „az öntöke gyűjtésnek előmozdítása mellett, tagjainak hiteligenyeit azok közös hitele alapján, kedvező feltételű kölcsönök által kielégíteni“. b) Tálajjavítási szövetkezet; c) Gépbeszerző szövetkezet; d) Tejtermelő és értékesítő szövetkezet; e) Borértékesítő szövetkezet számára. — E nagy fontosságú vállalkozás utmutatással akar szolgálni a gazdaközönségnek, hogy népünk, különösen a kisbirtokos osztály roncsolt anyagi viszonyain mi-ként segíthetünk gyorsan s biztosan önszegély útján. Ajánljuk olvasóink különös figyelmébe.

De egyszers mind ideiktatjuk a fájdalom már csak néhai Csengeri Antálnak május 10-iki nyilatkozatát, melyben

e szövetkezetek adómentességét ajánlja a kormánynak. „A adókedvezmény — úgymond — életkérdés a nép alsóbb köreiből létesült szövetkezetek fenntartására. Ez sajátságos dolog! Egyfelől százezreket ad ki az ország, hogy egy pénzintézetet hozzon létre, a melynek egyik főfeladata éppen a szövetkezetek létesítése, másfelől pénzügyi közegek megölik a már létezőket, sőt virágzókat. A putnoki népbank egyik mintája volt eddig ezeknek. Most a feloszlásra gondol az adó miatt. Gazdáink részéről is külön mozgalom indított meg a szövetkezetek országos szervezése iránt. Gondolnak-e rá, hogy az ily intézetek Németországban is csak a törvényhozás kedvezményei mellett állhatnak fen?“

2) Gyapjisme, írta dr. Rodiczky Jenő, 1-ső füzet, 64 lap; a közelebb megjelenő 2-ik füzetrel együtt előfizetési ára 1 frt, mely összeg egyenesen szerzőhöz, Magyar-Óvárra küldendő. Az író neve, ki a népszerű irány egyik mestere teljes biztosltéku szolgál, hogy szakirodalmunk egy jeles kis művel gyarapszik; számos rajz van benne.

3) Hogyan kell tenyészteni a selyem hernyót? írta Göndöcs Benedek. Legszükségesebb tudnivalók a selyemtenyésztésről; a gyermekek és a nép számára kérgések és feleletekben; 10 lapra terjed. Megjelent Békés-Gyulán, kapható a szerzőnél 10 krért. Igen értékes kis munka s a kezdő tenyésztők teljes tájékozottságot szerezhetnek belőle. **Sz.**

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1880. július hó 5-én.

Tartott másod alelnök br. Jósika Sámuel elnöklete alatt, jelen voltak: Csulak Dániel, Szabó Sámuel, Szenkovich Márton, Szentgyörgyi Lajos, jegyzett Dr. Hintz György egyl. pénztárnok, mint helyettes titkár.

154. Felolvastatik az e f. évi június hava 7-én tartott ülés hitelesített jegyzőkönyve — tudomásul vétetik s a mai jegyzőkönyv hitelesítésére felkéretnek Csulak Dániel, Szenkovich Márton és Szentgyörgyi Lajos tagtársak.

155. Felolvastatik a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minster f. évi 15112. sz. alatti leirata, a melyben kérdést tesz a Dr. Szaniszló phylloxera-röpirata még fennmaradt példányainak száma és ára iránt; — előadó helyettes titkár jelenti, hogy egyletünk a tulajdonát képezett 1500 példányt teljesen kiosztotta az erdélyi részekben és a mennyiben ezen mű az egylet rendelkezésére nem áll, a minster ur leirata közöltetett szerző urral, ki jelenleg a vele kötött szerződésünk értelmében ezen röpirat kizárólagos tulajdonosa; ki is szolgálván a szükséges tájékozással. elnökieg értesítettett a Minister Ő Nagyméltósága, hogy mintegy 340 számú példány kapható még meg szerzőnél, tömeges vételnél egyenesen vele leendő értekezés folytán 10—15% engedély mellett — tudomásul vétetik.

156. Ministerium f. évi 15135 sz. a. az Erdélyi Gazda 1880. évi 3/4 évi subventióját utalványozza — örvendetesen és köszönettel tudomásul vétetik.

157. Ministerium 13922. sz. a. a Boszniában betöltendő erdőszi állomások iránti pályázatokról értesítést küld, mely már az Erd. Gazdában közöltetvén — tudomásul szolgál.

158. Ministerium 15767. sz. a. Dr. Szaniszló és Gamauf Phylloxera-röpirataknak 1 — 1 példányát küldi meg — köszönettel vétetnek s könyvtárba teendők.

159. A cs. és kir. közös hadügyminister az Erdélyben felállítandó csikótelephez szükségelt birtok megnyerése tárgyában az igazg. választmány közbenjárását kéri, mellékelvén a szükségelt birtokra vonatkozó kellékeknek kimutatását — ezen magas megkeresés folytán az ig. választmány késznek nyilatkozik adandó alkalommal a kellő tudósítástételre; az ügydarab átteendő az e tárgyban kiküldött bizottsághoz tüzetes jelentés tétel végett, egyelőre pedig a gazdaközönsséggel leendő tudatás végett ezen, anyanyelvünkre fordítandó leirat kivonatossan, a kimutatás pedig egész terjedelmében az Erd. Gazdában közlendő lesz.

160. A közoktatásügyi m. kir. ministerium 15882. jk. sz. a. átküldi a budapesti állami közép ipartanoda szervezetének 1 példányát — köszönettel vétetik s levéltárba teendő.

161. Helyettes titkár jelenti, hogy a mult ülés 150. sz. alatti határozata értelmében az egyleti ügyvéd véleménye és bejegyzőnyilatkozata alapján Zeyk József urnak a kivánt zálog, elsőbbségi nyilatkozat az orsz. magyar bank javára 12,000 frt erejéig kiadatott — tudomásul szolgál.

162. Br. Bánffy Dániel tagtárs véleménye a Cognac főzéséről — köszönettel fogadtatik, közlendő az e tárgyban kiküldött s később összeülendő bizottsággal.

163. A csanádmegyei gazd. egyesület 187⁸/₉ évi titkári jelentését küldi meg — köszönettel fogadtatik s megbizatik ezen alkalomból kifolyólag egyes. titkár, hogy minden hazai egylettől jövő ilyen évi jelentéseket tüzetesen átolvasva ¹/₄ évenként jelentést tegyen az azokban előforduló nevezetesebb mozzanatok és ügyekről, a melyek esetleg egyesületünk is érdeklik és alkalommal nálunk is érvényesíthetők lehetnek.

164. Felolvastatik az Orsz. gazd. egyesület felhívása a szövetségbe való belépés tárgyában — a t. társaság értesítendő, hogy miután az orsz. szövetségbe leendő belépés, mult ig. választmányi ülés határozata értelmében, a közgyűlés megállapodásától tétetett függővé, a kivánt nyilatkozatt csak későbbben lesz megadható.

166. Fentebbi felhívás következtében a torda-aranyosi gazd. egyesület jelentését beküldi, mely is előlegesen közöltetvén a Phylloxera-bizottság elnökével — köszönettel tudomásul vétetik.

167. Bemutattatik A.-Fehérmegye alispánjának köszönet irata a kiküldött 60 példány phylloxera röpiratért — tudomásul szolgál.

168. Fekete Pál vándortanár előleges jelentése a phylloxera gyanus telepekről, valamint ugyancsak

159. Fekete Pál vándortanár által kidolgozott és visszavárás mellett a Phylloxera-bizottsághoz már át is tett, a régi és új szőlő-ültetvényekről kidolgozott erdélyrészi statisztikája bemutatván — örvendetes tudomásul vétetett; elrendeltetvén, hogy ezen nagyfontosságú mű vissza szolgáltatván a Phylloxera-bizottság által, irománytárba tétessék. Fekete Pál vándortanárnak elismerés szá-

vaztatván ezen gondosan összeállított munkáért, ittélte alatt felmerült vendéglői költségszámlája 27 frt és 29 kr az egyleti pénztárhoz kifizetésre utalványoztatik.

170. A k.-monostori m. kir. gazd. tanintézet igazgatósága 114. sz. a. köszönetet mond a phylloxera-röpiratokért — tudomásul.

171. A k.-monostori m. kir. gazd. tanintézet t. igazgatósága a nyári vizsgálatok sorrendjét küldi meg — tudomásul vétetvén, felkéretnek Páll Sándor, Szabó Sámuel és Szenkovich Márton tagtársak, hogy egyesületünk ezen vizsgákon képviselni s az eredményről ide jelentést tenni sziveskedjenek.

179. Bejelentetik titkári hivatal által, hogy egyes. elnök Tisza László ur által „Az emberi trágya a mezőgazdaságban“ czimű pályakérdésére a lejárat napig 4 pályázat adatott be és pedig a következő jeligék alatt u. m.: 1. A ki nem próbál — sem nem nyer, sem nem vesz; népmondás. 2. Életünk egyik felét bolondságok elkövetésével töltjük el, másik felét annak helyrehozásával; gróf Széchenyi Istv. naplójából gróf Zichy után. 3. Inkább legyen kezünk szennyes, mint hombárunk vagy kamaránk üress jobb ha a kéz szennyes, mintha a kebel az. 4. Haladjunk, mert különben nagyon elmaradunk — tudomásul vétetett addig is, míg a jövő havi val. ülés e tárgyban a további intézkedéseket a t. pályadíjkiütő által adott utasítások értelmében megteendi.

180. A „Magyar föld“ czimű lap azon nemes czélú intézkedésről közölt értesítése, mely szerint némely gazdasági hirdetéseket lapján díjtalanul közöl — örvendetes tudomásul vétetett s annak a lapban közlése elhatározatott.

181. Petki Ferencz egyes. tag. értesítése, hogy a jégbiztosítási ügyben reája ruházott bizalmi kiküldetést készséggel elfogadja — örvendetes tudomásul szolgál.

182. Titkári helyettes jelenti, hogy Tompa Imre tagtárs ur által helyettesítése esetére a bizalmi kiküldetésre felajánlott t. urak nem voltak felkérhetőek, mivel azok egyfelől nem egyleti tagok, másfelől pedig a t. ajánló ur levelében lakhelyük nem volt jelezve, minélfogva a juniusi ülés ez iránti határozata még nem volt foganatosítható — tudomásul szolgálván, megbizatik a titkári hivatal Tompa Imre tagtárs urat levelében felkérni, hogy azon t. urakra nézve a kellő adatokat beküldeni s azokat az egyesületbe leendő belépésre felhívni sziveskedjék.

183. Új évdijas tagokul bejelentetnek: Petki Ferencz tagtárs ajánlatára gróf Haller János ur, lakik Hévíz u. p. Köhalom, egyesületi pénztárnok által Himelstein József ur helyt — az ajánlottak felvétetnek s megbizatik a titkári hivatal, hogy r. u. az illetőktől a kötelezvényeket bevegye és a tagok sorába bevezesse.

184. Egyes. pénztárnok jelentést teszen a pénztár majus-junius forgalmáról, mely szerint bevételet

Majus havában — áthozatal Aprilről 489 frt 91 kr.

„ befolyt 1540 frt 76 kr.

Junius havában 2 frt.

2032 frt 77 kr.

Kiadatott:

Május havában

787 frt 24 kr.

Junius „

263 frt 80 kr.

s így összesen 1051 frt 63 kr.

melynek levonása után 981 frt 63 kr maradvány nyilvánul június 30-án és pedig:

név. ért. urb. papirban

210 frt

kézpénzben

771 frt 63 kr.

Összesen 981 frt 63 kr. —

tudomásul vétetett.

Ezek után, nem lévén több tárgy, az ülés bezárattott.

Kelt Kolozsvárt, 1880. július 5-én.

Hitelesítik:

Br. Jósika Sámuel,

Csulak Dániel,

egyl. II-od alelnök.

Szenkovich Márton,

Dr. Hintz György,

Szentgyörgyi Lajos.

egyl. helyettes titkár.

Egyveleg.

— **Mai számunkhoz mellékelve** veszik olvasóink a kolozsvári államilag segélyezett felsőbb kereskedelmi iskola értesítőjét. Erdélynek ez **egyetlen magyar** ilyenmü intézetét nem szükség bővebben ajánlanunk; ajánlja ez **önmagát** eléggé mindenki előtt, ki hazánkban a gyakorlati ismeretek terjedésének fontosságát érzi. Kérjük olvasóinkat: olvassák figyelemmel végig a kezükhöz jutandó értesítőt!

— Az erdélyi phylloxera vizsgálat érdekében Kolozsvárra egybehívott tanférfiak, hétfőn, jul. 19-én indultak Dr. Szaniszló Albert vezetése alatt Pérré, a hely színén tartandó gyakorlati tanfolyamra. Szám szerint mintegy 8-án keltek utra. E hírrel kapcsolatban megemlítjük, hogy Dr. Szaniszló, a kolozsvári phylloxera bizottság elnökségéről, sokoldalú elfoglaltsága miatt, visszalépett.

— A phylloxeráról legujabban ismét azon sajnós tudósítás érkezett, hogy esztergommegyei Bátorkecs helységében, Kovács József ottani lelkész szőlőjében, 12 helyen találtak phylloxerát. Ez eset annál veszélyesebb, mert Kovács ur jóbiru gyümölcsiskolával birt, honnan a bajt országszerte szét huzozhatták.

Sz.

— **Harcz a méhek ellen Párizsban.** A civilizáció fővárosában él egy méhtenyésztő, a kinek 1000 méh-kasa van, a melyekben tehát vagy 40 millió méhnek kell élnie. Kutatták, hogy miből él meg az a tömérdek állat s kitűnt, hogy bizony nem másból, mint a környék csukorgyáraiból. Egy ily csukorgyár tulajdonosa mindjárt ki is mutatta, hogy a méhek töle évenként 25,000 frank értékű csukrot lopnak el. Egyszer egy pohár szörpöt tett ki a szabadba és az két óra alatt teljesen kiürült. A munkásoknak is nagy a panaszkodás, mert testök, mely rendszeren csukorréleggel van beborítva, nagyon kedvelt tartózkodási helyül szolgál a méheknek. E gyárak közelében aligha baja nem támad a tenyésztőnek; mert minden roszat rá-fognak már a szegény állatkákra s a dolog komoly vége hihetőleg az lesz, hogy a nagy metropolis területéről száműzni fogják őket.

(M. F.)

Szerkesztői üzenet. Közlebbi héten beérkezett cikkek: Beszélgetés az új erdőtervényről; a kolumbácsi legyek által Hátszegvidéken okozott károk, (Dr. L.-tól); néhány szőlőtön mutatkozó baj, (K. F.-tól.) A luczerna termeléséről és adatok a repce letakarításához, (E. S.-tól).

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1880. július hó 8-tól—15-ig.

M e g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és darabszáma	A kór megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltek
Alsó-Fehér	Vizakna	1 szarvm.	lépfene	elhullott
	Brassó	1 „	„	„
„	„	1 ló	„	„
„	Feketéhalom	2 szarvm.	„	„
„	Brassó	1 ló	takonykór	kiirtott
„	Dedrád	1 „	„	„
Kolozsm.	Segesvár	1 „	rühkór	gyógykezel.
N.-Küküllő	Moha	2 „	„	„
„	Sz.-Tyúkos	2 „	„	„
„	Szász Halom	9 szarvm.	lépfene	elhullott

Horvát-Szlavonországban teljesen megszűnt a marhavész.

A horváth-szlavon katonai határvidéken megszűnt a vész az ogulin-szluini kerület Bassum, Brezovac, Skakavac, Otok és Ostaria nevű községeiben; ellenben még uralg a marhavész ugyanazon kerület Ogulin nevű községében, valamint a báni kerület Vidusevac nevű községében.

A Moldvában kiütött marhavész következtében az állati és nyerstermény forgalma a tölgyesi, csik-gyimesi, sósmezei, bodzai és ó-sánzi vesztégintézeteknél egyelőre beszünttetett. Magyarország területe marhavészmentes.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Szentmihály, (Udvarhelym.) 1880. július 12.

Őszi gabonáink sokat gyarapodtak s ámbár gyérek, de természet és szemlátomást pirosodnak. Töröküzaink csak részben jők, de szórványosan gyengék. Zabtermésünk jónak mutatkozik. Szénánk közepes mennyiségben, de kitűnő minőségben termelt. A kaszálás folyvást tart. Ugarszántásunk s második kapálásunk is elvégződött. Gyümölcsstermésünk nincs s nagyon kevés helyen lehet egy-egy fán gyümölcsöt látni. Méheink jól rajzoltak s a rajok is jők. Barmaink egészségesek, árruk még mindig magas. Záporesőnk gyakran van; a Nagy-Küküllő mentén néhány község határán sok kárt tett a jégeső, a biztositások mind e mellett kevés számban történek.

Török Sámuel.

Ilyefalva, 1880. július 16.

A nyári munka megkezdődött, a szénacsínálás közepes terméssel és jó minőséggel nagy részben elvégződött. Mind az őszi, mind a tavaszi termények kitűnően néznek ki. A szántás és kertí munka elvégződött. Állataink egészségesek. Gyümölcs kevés van. Takarmányfélék nagyon jők. Egy közepes szekér széna 8 frt. Gabonáarak: buza 8 frt 30 kr. rozs 6 frt 80 kr. zab 3 frt 60 kr. hektoliterenként.

Nagy Hubert.

N.-Pestény, 1880. július 9.

A rozs bőven fog fizetni, úgy szintén a buza is, a hol megmaradt, a mi pedig vajmi kevés az idén. Széna nagyon kevés és rosz

Iesz, sok benne koró, a völgyeken még csak most kezd a fű tömőtődni; a jövő héten befejezik a törökbuzaforgatást. Rozsot én már arattathatnék, de nincs kivél, mert nálunk a gazdalkodás csak is az oláh ünnepekre van szorítva, olyankor pedig rendszeren esik vagy egyéb baj szokott lenni, különben ünnep napokon 50 kr. a napszám. Talán változtatni fog a bekövetkehető tagosítás és erdőkülönítés a mi nyomorult gazdasági viszonyainkon is.

Kónya Ferencz

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1880. július 10-étől július 17-ig.

Buza üzlet új buzára való szép kilátás folytán gyengült; forgalom 50,000 metermázsa, ár 10-16 frt.

Rozs üzlet csökkenőfélben, forgalom — metermázsa, ár 8-75 frt.

Árpa üzlet nélkül, forgalom — metermázsa, ár: takarmányárpa — frt, seres árpa — frt.

Zab üzlet csekély, forgalom 5000 metermázsa, ár 6-15 frt.

Törökbuza 30 kr. árcsökkenésben, forgalom 5500 metermázsa, ár 6-17 frt.

Gyapju forgalom 30,000 kilogr. közep fésűs gyapju változatlan árban; továbbá 30,000 klgr. közep posztógyapju 105 firtól 115 firtig; 30,000 klgr. finomabb posztógyapju 125 firtól 140 firtig; 30,000 klgr. durva gyapju; zigaja 65 firtól 72 firtig. (Az árak 56 kilogrammonként értetődnek). — Gyárilag mosott gyapju volt mintegy 4000 klgr. 1 frt 90 krtól 2 frt 60 krig, kilogrammonként.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest július 16. | Bécs július 16.

Buza	9-85—10-85 frt	9-60—11-80 frt
Rozs	— — —	9-15—9-80 frt
Árpa, takarmány	— — —	— — —
Árpa, szeszfőzésre	— — —	— — —
Árpa, seres	— — —	— — —
Zab	7-00—7-30 frt	6-00—7-60 frt
Törökbuza	6-90—6-95 frt	6-00—8-50 frt

Budapesti marhavásár jul. hó 14 és 15. Őszszes felhajtás 1880 drb nagy és 2275 drb. apró marha. Eből eladatott 37 drb. bika, 641 drb. ökör, 782 drb. vágó tehén, 210 db. fejős tehén, 179 db. bival, 321 db. borju, 1454 db. birka. Árak: bika darabonként 60—150 frt, ökör páronként 140—325 frt, vágó tehén páronként 120—250 frt, fejős tehén darabonként 70—180 frt, bival páronként 130—213 frt, borju darabonként 13—26 frt, birka páronként 9—15 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 50—54 frt, tehénhús 48—50 frt, borjuhús 70—90 frt, bivalhús 45—47 frt, nyers szalonna 68—70 frt, sertész-sir 70—72 frt.

Bécsi marhavásár július hó 13-án. Összes felhajtás 2785 drb és pedig 1259 drb. magyar, 1240 drb. lengyel és 286 drb. német fajta, melyből 2648 drb. ökör, 102 drb. tehén, 35 drb. bika. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—60

frt, lengyelj 54—58 frt, német 54—59 frt, tehén 48—53 frt. Lábán darabonként ökörért 130—215 frtot fizettek.

Köbányai sertésvásár július 16-án. (Az első magyar sertésbizalmi részvénytársaság jelentése.) A fogyasztás, hosszabb határidőre kötött üzérkedési vételek kivételével, a szükséglet szűk határai között mozgott; a hét végével azonban, szilárd árak mellett, élénkebb hangulat és forgalom mutatkozott.

Jegyzett árak: magyar válogatott 200—250 klgr. 60—60½ kr, 300 klgr. felüli 57—58 kr, vidéki sertés 58—59 kr, szerb és román 58—59 kr. klgrminkt tiszta suly. Eléség árak: tengeri 7 frt 10—15 kr. mm. készpénzért. Helyi állomány: július 9-én maradt 66,550 drb. Felhajtás: Alvidékről hizott 3210 drb., alvidékről hizó 3280 drb., Szerbiából 280 drb., Romániából 200 drb., összesen 73,520 drb. Elhajtás: Felvidékre 280 drb., Bécsbe (m. héten 108 drb.) 2360 drb., Csehországba 330 drb., Bodenbachon át 410 drb., Rutkán át 70 drb., Délnémethonba 100 drb., Összekötő vasutttal 220 drb. Budapesti fogyasztás 1610 drb., Kültelki fogyasztás 60 drb., összesen 5430 drb. Marad állomány 68,090 drb. A részvény szállásokban 10,560 drb. van elhelyezve.

Az egészségügyi és transito szállásokban július 9-én maradt 4179 drb., felhajtott: Szerbiából 282 drb., Romániából 199 drb., összesen 3660 drb., melyekből eladatott 1235 drb., marad állomány 2425 drb., é. p. 467 drb., szerb és 1958 drb., román. A vizsgálat által eddig 645 drb. a fogyasztás alól kivonatván, kiirtatott.

Disznózsir üzlet kevés forgalom folytán emelkedett; kész áru hordóval együtt 67—67½ frt, jul.—aug. havi kötésben hordó nélkül 65 frt.

Szalonna üzlet szintén emelkedett a keresések folytán; vidéki szalonna 59½—60 frt, városi áru 62½—63 frt, füstölt szalonna 69—70 frt.

Bécsi sertésvásár július 13-án. Összes felhajtás 4068 drb. és pedig 756 drb. nehéz, 1156 drb. középnehéz és 2156 drb. süldő; melyből 1700 drb. magyar, 2156 drb. orosz-lengyel, 62 drb. szerb és 150 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 54—55½ frt, középnehéz 50—53 frt, süldő 30—46 frt; zsir 63—64 frt.

Helyettes szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.

Hirdetések.

Jelzalog-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 firtól kezdve bármily magas összegig, 4½ % vagy 6% kamat mellett törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett, ugyszintén bekebelezett terhek kifizetését gyorsan eszközli a

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

(2.) (29—52.) Kolozsvártt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.
Értékozhatni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 2—4 óráig.

Pincze felszerelési eszközök, bor és sörfejtő szivattyúk, dugaszoló és palaczköltő gépek,

de különösen gazdasági gépek nagy raktára, ugymint
törökbuza morzsolók 35 forinttól kezdve,

Mayer-féle Trieurök,

melyek a konkolyt, bükkönyt és vad zabot tökéletesen kiválasztják
kaphatók kedvező feltételek és jótállás mellett

az első magyar gazdasági gépgyár összpontosított raktár
és gépműhely erdélyországi fióktelepében

(5.)

(21.—45.)

WALSER FERENCZ-mél
Kolozsvártt, bel-monostorutcza 12. szám.

P i a c z i á r a k .

A h e t i v á s á r		Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
h e l y e	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Meszteroze	jul. 13	700	600	600	—	400	450	260	80	320	40
Brassó	jul. 16	820	630	650	490	325	520	315	232	230	48
Osik-Szereda	jul. 14	900	—	700	570	375	600	210	100	160	40
Déva	jul. 13	880	760	620	—	380	600	460	100	200	40
Déva	jul. 3	900	800	800	—	323	700	300	180	200	36
Erzsébetváros	jul. 17	750	650	550	—	400	450	250	—	250	44
Fogarás	jul. 9	1013	—	653	—	320	460	—	—	250	42
K.-Fehérvár	jul. 10	1235	1120	980	—	—	665	250	—	240	48
Gy.-Sz.-Miklós	jul. 10	1100	833	750	700	400	575	300	100	—	40
Kolozsvár	jul. 15	820	—	650	—	430	460	280	200	300	46
H.-Vásárhely	jul. 15	1020	750	730	640	162	550	300	100	450	44
Hegy-Enyed	jul. 15	1080	820	660	—	188	450	460	140	260	44
H.-Széchenyi	jul. 16	830	680	500	460	380	450	210	115	325	46
Bogesvár	jul. 8	840	600	550	—	330	430	200	90	150	44
B.-Sz.-György	jul. 12	850	700	580	440	340	550	300	160	250	44
H.-Régén	jul. 8	800	550	637	—	337	420	220	80	220	40
Sz.-udvarhely	jul. 13	1000	800	700	—	400	500	260	70	200	36

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Melléletek

100 darabonként 1 forint 50
krjával számíttatnak.

A hirdetés szövegét
a t. megrendelők minden
külön díj nélkül tet-
szés szerint akarhányszor
változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.										
A kívánt tér megnevezése	1 1—3 1—6 1—12 1—18 1—24 1—30 1—36 1—42 1—52									
	széri hirdetésnél									
fizetendő forint										
1/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	150	210
1/16 v. fél "	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
1/16 v. negyed "	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
1/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
1/16 v. tizenhatod "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai
és
lapunk t. előfizetői
25% vagyis egy negyedrészt
engedményben részesülnek
ha hirdetésük beküldésekor
tagsági vagy előfizetői
minőségükre hivat-
koznak.